

Føroya

SOSIAL-DEMOKRATUR

Bráðf. blaðstjóri:
MARTIN JOENSENPrent:
A. ØSTER

HEIMATÍÐINDI

Fiskasølan

Tað eru nú fleiri skip í Føroyum eftir fiski, eitt skip uppá eini 1200 tons er eftir fiski til Portugal. Italiaskipið byrjaði at taka fisk inn mána-dagin í Fuglafirði, og síðani fer skipið til Havnar, Skálafjørðin og Vestmanna og möguliga Vágar.

Portugalsskipini skulu fara um allar Føroyar, og tey fyrstu »Grenen« og »Skovshoved« eru óivað nú fullastað.

Fiskiskapur

Tað ljóðar væl frá fiskiskap-inum.

Aftaná varturin fóru nökur uppá Vesturlandið í Íslandi og onnur fóru upp á Eysturlandið og tað frættist nú, at tey öll fáa fisk og kanska meira tey sum eru á Eysturlandinum.

Í Grönlandi eru skipini fyrstani komin, tó fór Borgin so tidliga, at hon nú hefur roynt einar 14 dagar, og har ljóðar frá heilt nógvum fiski. Borgin skal hava fingið 58.000, og onnur skip eisini væl.

Trolararnir eru eystanfyrir til saltfisk, og har er eisini nú betur fiskiskapur har var eitt litit upphald, men tað var so stutt, og teir sum fóru av Nordkap-bankanum til Bjarnoyanna, fingi fisk beinan vegin, men nakrir fóru í Hvítahavið, teir fingi litit í fyrstuni, men nú er meira fiskur har við.

Havnin í Fuglafirði

Stórt havnararbeiði er í gerð í Fuglafirði, og verður nú arbeiði gjørt av Kampsax.

Bryggja verður gjörd langs við landi á norðursíðuni nakað uttanfyri tað gomlu stóru brúnna sum har er enn.

Hetta arbeið fer soleiðis fram, at niður í sandin verða settar jarnplátur sum ganga í plögv, og tá ið tað er liðugt, so skal sandur fyllast í innanfyri. Hetta arbeiði gongur væl betur enn ætlað var, so her verður óivað liðugt væl fyrr enn ætlað var.

Ring ísfiskasøla

Fleiri bátar, bæði snurraváðs-för og linubátar hava í teimum seinastu døgnum selt í Skot-landi, men sølan hefur verið sera vánalig tí tað hefur verið so nógvur fiskur, og harafrat hefur tað verið so heitt har, at eingin kann hava tikið fisk, tí

hann vil so skjótt spillast. Annars er hetta nakað sum gongur aftur á hvørjum ári, at sølurnar verða ringar um hásumarið, og tað er altíð av áðurnevdu grundum.

Ringt skil

(Framhald frá 1. síðu)

ur soleiðis hagreiðt í okkara dögum.

Einaferð løsu vit í bløðunum um fiskimenn, sum máttu standa við húgvuni í hondini og biðja reidarar um nakrar krónur. Vit ógvaðust yvir hetta, og vit gleddu okkum tá ið tann tíðin endaði. Vit vónaðu at tann tíðin ikki fór at koma aftur. Men tíværri nú er hon afturkomin og hin tíðin tá ið menn mistu rúgvur av peningi við reidar-anna trotabúgv er eisini aftur-komin.

Vit megu ásanna, at tað var eitt gleðiligt framtig, tá ið Føroya Fiskaexport kom í lag; tí tá fingi reidarar framman-undan gjald ella lat okkum siga lán uppá tann óselda fisk-in. Á tann hátt gjørdust reidar-arnir førir fyri at gjalda fiski-monnum peningin í rættari tíð. Men nú er einki Føroya Fiska-export.

Beinleiðis kriggið endaði skriv-aði undirritaði til Lögtingið vegna Suðuroyar Fiskimannafelag og bað tingið um at gera útveg fyri at fáa endurreist Føroya Fiskaexport. Men tingið vendi tey deyu oyruni og blindu eyguni móti fiskimanna ynsk-um, og tí er illa vorðið í dag.

Vit rópa nú aftur á Lögtingið og Landsstýrið og vit vildu verðið takksamir, um vit fingi svar á henda spurning:

Kann og vil Lögtingið og Landsstýrið gera útveg fyri, at okkara fiskimenn kunna fáa tann pening teir eiga, og sum teir so harðliga treingja til?

J. H. Danbjørg.

Fyrilestur

Jón Helgasonar

Professorin við lærda háskúl-an í Köbenhavn í norrønum mál-um Jón Helgason helt fyrilestur í Sjonleikarhúsinum friggja-kvöldið 24. juni um føroysk fornbrøv.

Hesin fyrilestur var sera á-hugaverdur at hoyra, og hartil var tað soleiðis greitt frá, um evnið skuldi verið sera turt, so fólk fingi nakað av stuttleika samstundis.

Fyrst greiddi Jón frá trimum brøvum, sum vóru skrivað á skinn, og hesu trý vóru tey ein-astu, sum hann enn visti um, men teinkjandi var, at tað skul-di funnist nógv fleiri, tí saman-borið við Ísland og Noreg, so

hava hesi lond eitt so stórt tal av slikum brøvum, at ein kann rokna við, at tað í Føroyum er skrivað nakað um sama tíðar-bil. Hesu trý av Jón nevndu brøv vísa eisini til onnur eldri brøv, so her er prógv fyri, at tað ið hvussu er hava verið nökur fleiri. Hesu eldri brøv, sum ávíst var til eru ikki kend, tey koma kanska ein dag fram, um tey enn eru til, ella kunnu tey eisini á ein ella annan hátt vera for-komin.

Hesu trý fornbrøv, sum Jón talaði um, og sum hann visti ljósblæti av, eru um 600 ára gomul, og tey hava einki við hvørt annað at gera, tey eru skrivað í einari tíð, tá katólska kirkjan var kirkja í Føroyum, og tey eru altoo um ymisk evni.

Eitt av teimum var um frúnna í Húsavík og hennara góðs. Eitt var skrivað av seinasta katólska biskuppi í Føroyum. Hitt trýða var um annað evni.

Afturat hesum trimum brøv-um, so greiddi Jón frá nökrum skinnbókum, sum finnast á ym-iskum stöðum. Hesar skinnbök-ur hava partar sum handla um Føroyar, og føroyingar hava skriva í minsta lagi ein part av hesum bókum.

Ein av hesum bókum er goymd í Lund í Svøríki, og er folio stödd.

Ein onnur er varveitt í Stock-holm, og í henni er greitt frá seyðabrævinum. Henda bók er skrivað o.u. 1298. Í hesi bók stóð eisini „Hundsbrævið“, hetta er eitt bræv um hundar í Føroyum, sum tað gamla lögtingið hefur gjørt. Her verður greitt fra hvussu mangir hundar skulu vera í hvörjari bygd. Jón lat okkum áhoyrarar vita, at hetta ark ella hesu örk vóru so illa farin, at alt ikki var lesandi, men hann hevði tó fingið tað mesta við. Hann greiddi so frá hvat stóð at lesa um hundaskipa-nina. Bygdirnar vóru nevndar norðanifrú í Føroyum, og hund-atalið var frá fyra niður í ein, tó skuldi Lorvík ikki hava rætt at hava nakran hund.

Í Nolsoy skuldi til dömis vera tveir seyðahundar og tveir fugla-hundar. Hetta var einasta bygd í Føroyum, sum skuldi hava nakran fuglahund.

Aftaná Suðuroynna komu Vágar, sum hevði eina hunda-skipan fyri seg sjálvan, við tað at har vóru bygdirnar Sanda-vág, Miðvág, Sörvágur og Bø nevndar, og her stóð einki um, hvussu mangar hundar hesar bygdir kundu hava, men at henda spurning kundu Vága-menn sjálvir avgera á granna-stevnu. Soleiðis hava Vága-menn í gomlum dögum havt sjálvstýri í hundamálum.

Hesar bókur, sum greitt var frá, hövdu ymisk növn. Fyrst var nevnd Heyks bók. Henda bók er uppkallað eftir Heyki, sum var islendingur og sum hefur latið bókina skriva. Hann hefur óivað skrivað nakað av bókinum sjálvur, men aðrir hava eisini skrivað fyri hann, og har-ímillum hefur helst verið ein føroyingur, tí stavsetingin og málið visur til tað.

Ein onnur var kongsbókin, sum hefur verið í Føroyum. Hon varð av landinum flutt til Noregs og síðani til Svøríkis, har hon enn er. Í hesi bók stendur um seyðabrævið og gulatingslógina, og í hesi bók var hundasamtýktin.

Aftaná fyrilesturinn takkaði Christoffer Lützen honum áhoyr-aranna vegna fyri hesa góðu stund.

Til henda fund er einki annað at siga, enn at her hendi tað, sum hendur hvörja ferð ein maður hefur nakað sera gott at bera fram í Sjonleikarhúsi-num, at ein vissur maður still-ar seg beint innan fyri dyrnar, og tá ið fundurin er gott og væl byrjaður, so fer hesin maður at mæla út og inn um dyrnar so leingi fundurin er. Hetta ger tað, at tey fólk, sum sita í teirri uttari helvtini í húsinum, verða órógvad og sum hetta kvöldið, tey á teimum aftastu stólunum, fáa ikki fylgt við. Harafrat er hetta ein lógin atburður, sum óivað eisini órógvur talaran.

Vágastevna

Luttakandi biðjast venda sær til formannin Albin Wang. Tlf. 28

Leygardagin kl. 17.00: Skrudgonga

» 18.00: Kappróður

» 20.00: Kappriðing

» Dansur

» 24.00: Kyndlagonga

Sunnudagin kl. 10.00: Gudstænasta (Folland prestur)

» 12.30: Hondboltur

» 13.30: Fótoltur

» 15.00: Hondboltur

» 15.30: Togtogan, kapprenning o. a.

» 19.00: Fólkafundur. Røðarar: H. A.

Djurhuus og Martin Joensen

Dansur

Nevndin fyri Vágastevnuna.